

خونریزی معده

در طول زندگی هر فرد ممکن است دچار بیماریهای گوارشی یا خونریزی گوارشی از معده و روده شود. شیوع بیماری گوارشی بویژه خونریزی معده در افراد بالای 40 سال بیشتر است که گاهی این بیماریها مورد وحشت خانواده و فرد شده و بیمار مشکوک به بیماری حاد در داخل شکم خود می شود. از شایع ترین و مهم ترین بیماری گوارشی در افراد سالمند، خونریزی های گوارشی می باشد. یکی از پیامدهای زخم معده اغلب خونریزی معده است. با شروع خونریزی زخم، خون مسبب خنثی شدن اسید معده در اطراف زخم شده، بنابراین اسید نواحی نزدیک زخم را نمی سوزاند. با این پیامد درد متوقف شده اما مشکلاتی وخیم و جدی بوجود می آید. چرا که با توقف درد، سالمند بیمار گمان می کند که بیماری بهبود یافته و چه بسا رعایت های رژیم غذایی خود را کنار بگذارد در حالیکه وضع از درون رو به وخامت است.

علت خونریزی معده

شایعترین علت خونریزی دستگاه گوارش، زخم است. واریس مری یا واریس معمولاً نتیجه بیماری مزمن کبدی مانند سیروز است و اغلب این موارد ممکن است باعث خونریزی شود. پارگی در محل اتصال مری و معده بعضاً در نتیجه استفراغ مکرر اتفاق می افتد. علاوه بر این، تومورها یا سرطان های مری یا معده نیز می توانند باعث خونریزی شوند. اما در کل دلایل خون ریزی معده به محل خونریزی بستگی دارد. اگر در مری شما باشد می تواند شامل موارد زیر باشد:

التهاب مری و ریفلاکس معده به مری: اسید معده که به بالا باز می گردد "ریفلاکس" است، از معده به داخل مری به معده راه می یابد و باعث تحریک و التهاب مری می شود که ممکن است منجر به خونریزی شود.

واریس: رگ های غیر طبیعی بزرگی هستند که معمولاً در انتهای تحتانی مری یا معده فوقانی قرار دارند. آنها ممکن است پاره شوند و خونریزی کنند. سیروز کبدی شایعترین علت واریس مری است.

پارگی مالوری-وایس: این مورد در آستر مری است.

معمولاً در اثر استفراغ شدید ایجاد می شود. همچنین

ممکن است به دلیل مواردی که باعث افزایش فشار در شکم شما می شوند، مانند سرفه، سسکه یا زایمان افزایش یابد.

اما اگر علت خون ریزی در خود معده باشد، ناشی از:

ورم معده: التهاب در معده است. الکل و برخی داروهای ضد درد می توانند باعث ایجاد آن شوند.

سرطان معده

زخم ها: ممکن است به دلیل این باشد که رگ های خونی اطراف معده متورم شده باشند و باعث خونریزی شود. علاوه بر داروها دارو، شایعترین علت این بیماری عفونت با باکتری به نام هلیکوباکتر پیلوری است.

سایر موارد: افرادی که دچار سوختگی، شوک، صدمات سر یا سرطان و کسانی که جراحی بزرگی داشته اند، ممکن است به زخم معده مربوط به استرس مبتلا شوند و خونریز معده وقوع پیدا کند. استخدام پرستار سالمند موجب می شود با تشخیص به موقع علائم خونریزی معده از وخیم تر شدن آن جلوگیری کند.

پیش آگهی خونریزی معده

خونریزی مخفی گوارشی: از علائم خونریزی معده که در آزمایشات اختصاصی مربوط به مدفوع تشخیص داده می‌شود. این نوع خونریزی بیشتر با علائمی نظیر کاهش وزن و کم خونی مزمن همراه است.

علائم کم خونی: مانند خستگی زود هنگام، سیاهی رفتن چشم، درد قفسه سینه یا تنگی نفس.

مدفوع قیری و بدبو: این نوع مدفوع که ملنا نام دارد بر وجود خون حداقل به مدت ۱۴ ساعت در دستگاه گوارش دلالت می‌کند.

استفراغ خون روشن: این استفراغ همراه با موادی با زمینه قهوه‌ای نیز یکی از نشانه‌های خونریزی می‌باشد.

وجود خون قرمز روشن در مدفوع: این نشانه بیشتر مرتبط به خون ریزی قسمت تحتانی دستگاه گوارش است. اگر چه در خون ریزی‌های وسیع دستگاه گوارش فوقانی مثل زخم معده نیز چنین نشانه‌ای می‌تواند وجود داشته باشد.

علائم شوک و افت فشار: یکی از نشانه‌های از دست دادن شدید خون (بیش از یک لیتر خون در ۲۴ ساعت) است.

خونریزی در هر جای دستگاه گوارش باشد، از مری و معده گرفته تا روده بزرگ و مقعد. بواسیر یک علت شایع خون در کاسه در مدفوع است. مدفوع سیاه و سفید، معمولاً نشانگر خونریزی از معده یا اثنی عشر است. مدفوع سیاه همچنین ممکن است به دلیل قرص آهن، بیسموت، پپتو-بیسمول و برخی غذاها باشد. اگر خونریزی داخلی باعث ریختن خون به داخل حفره گوارشی شود، با هر حرکتی می‌توان میزان قابل توجهی از درد را تجربه کرد، و شکم در لمس سفت می‌شود.

اگر به طور ناگهانی خونریزی گسترده رخ دهد، ممکن است احساس ضعف، سرگیجه، ضعف، تنگی نفس یا درد شکم مانند گرفتگی یا اسهال داشته باشید.

افزایش ضربان و افت فشار خون می‌تواند باعث ایجاد شود. اگر خونریزی کند است و به مدت طولانی اتفاق می‌افتد، امکان دارد که به تدریج احساس خستگی، بی‌حالی و تنگی نفس کنید. کم خونی می‌تواند اتفاق بیفتد و پوست شما کمرنگ تر به نظر برسد

ممکن است سالمند تنها یک مورد از علائم را داشته باشد یا همه‌ی علائم را با هم نشان دهد.

در پیش آگهی خونریزی معده مقدار و سرعت خونریزی به همراه سن و بیماریهای همزمان تعیین کننده هستند. اگر میزان خون از دست رفته زیاد باشد، به سختی می‌توان استرس ناشی را کنترل کرد. خونی که از دست می‌رود نیاز به جایگزینی مکرر و ضروری دارد که این مورد ریسک واکنش بیمار را افزایش می‌دهد. خطر بالاتر خونریزی گوارشی (معده)، بیماران مبتلا به اختلالات انعقادی را بیشتر تهدید می‌کند. پرستار سالمند با پایش مداوم و کامل سالمند در تشخیص به موقع این بیماری بسیار کمک کننده خواهد بود.

علائم و نشانه های خونریزی معده

علائم بسته به سرعت خونریزی شما نیز متفاوت است. اگر خونریزی در معده وجود داشته باشد، ممکن است خون قرمز روشن در استفراغ دیده شود یا اگر خون مدتی در معده بوده باشد، ممکن است استفراغ به رنگ قهوه باشد. خون در مدفوع ممکن است ناشی از

آندوسکوپی روشی است که شامل استفاده از یک دوربین کوچک واقع در بالای لوله آندوسکوپی طولانی و انعطاف پذیر است که پزشک شما آنرا در گلو شما قرار می دهد. سپس دامنه از دستگاه گوارش فوقانی شما عبور می کند. این دوربین به پزشک شما اجازه می دهد تا درون دستگاه گوارش شما را ببیند و به طور بالقوه منبع خونریزی شما را پیدا کند. از آنجا که آندوسکوپی محدود به دستگاه دستگاه گوارش فوقانی است، پزشک ممکن است آنتوسکوپی را انجام دهد. این عمل در صورتی انجام می شود که علت خونریزی شما در طول آندوسکوپی یافت نشود.

معاینه آنتروسکوپی شبیه به آندوسکوپی است، با این تفاوت اینکه معمولاً یک بالون متصل به لوله دوربینی است. این بالون به پزشک شما اجازه می دهد روده را باز کند و داخل آن را ببیند. برای تعیین علت خونریزی دستگاه گوارش پایین، پزشک ممکن است کولونوسکوپی را انجام دهد. در طی این آزمایش،

انجام معاینه آندوسکوپی، معمولاً تشخیص داده می شود. معمولاً با روش های آندوسکوپی، سیگموئیدسکوپی، کولونوسکوپی ممکن است موضع خونریزی را نشان دهد. دیگر تست ها:

مثبت بودن تست خون مخفی مدفوع

افت هموگلوبین

افت هماتوکریت

آنمی (کمبود آهن) در خونریزی کند و مزمن

آرتریوگرافی ممکن است موضع خونریزی را تایید کند

اسکن خونریزی نشانگر موضع خونریزی است که با

استفاده از گلبول قرمز نشان دار (radioisotope-tagged RBCs) انجام می شود.

علائم و نشانه های خونریزی معده، خونریزی معده،

کم خونی از علائم خونریزی معده، گلبول قرمز،

عوارض خونریزی زخم معده

علائمی مثل افزایش ضربان قلب (تاکیکاردی)، تعریق، سبکی سر، رنگ پریدگی و تهوع نیز در اثر از دست دادن خون ممکن است ایجاد گردد.

عوارض زخم معده

یکی از عوارض زخم معده، خونریزی زخم می باشد. با بزرگ تر شدن زخم، فرسایش و خوردگی عضله های معده یا دیواره دوازدهه شروع می شود و در ادامه این فرایند تخریب، رگ های خونی آسیب دیده، بنابراین خونریزی معده آغاز می گردد. در صورتیکه میزان آسیب دیدگی رگ های خونی کم بوده، جریان خون آهسته می شود و معمولاً خون سرانجام به طریقی وارد دستگاه گوارش می گردد. اما اگر رگ های خونی به شدت آسیب ببینند، خونریزی معده سریع و بسیار خطرناک خواهد بود.

تست های تشخیصی خونریزی معده

تشخیص علت اصلی خونریزی دستگاه گوارش معمولاً با سوال پزشک در مورد علائم و تاریخچه پزشکی شما آغاز می شود. پزشک شما همچنین ممکن است یک نمونه مدفوع درخواست کند تا وجود خون را به همراه سایر آزمایشات بررسی کند تا علائم کم خونی را بررسی کند. خونریزی دستگاه گوارش فوقانی بعد از

عنوان	خونریزی معده
تهیه کننده	معصومه اکبری سارویی
سمت	سر پرستار
تایید کننده	کمیته آموزش به بیمار
سال تهیه	دی ماه 1401
ناظر کیفی	واحد آموزش
مسئول علمی بخش	دکتر رشیدی

مورد بررسی قرار می دهد، تا در صورت ایجاد هر گونه مشکلی سریع ترین اقدام را انجام دهد.

این سالمندان باید رژیم غذایی دقیقی داشته باشند و از خوردن غذاهایی که باعث تشدید زخم می شود خودداری کنند. غذاهای سرخ کردنی، چرب، پرادویه و تند باید کاهش یابد و حدالمقدور استفاده نشود. همچنین از مصرف الکل و دخانیات باید خودداری کنند. توصیه می شود بیشتر از غذاهایی که به سیستم خونی افراد کمک می کند، مثل: جگر، حبوبات به خصوص عدس و گوشت قرمز استفاده شود.

منبع:

برونر و سوردارت 2018

هاریسون 2017

پزشک شما یک لوله کوچک و انعطاف پذیر را داخل روده شما وارد می کند. دوربینی به لوله وصل شده است تا پزشک شما بتواند تمام طول روده بزرگ شما را مشاهده کند

با مراجعه بیمار با خونریزی گوارشی، درمان را پس از اثبات وضعیت و علائم حیاتی وی، از طریق مایع درمانی درست، و لوله گذاری معده بیمار؛ آن را شستشو داده و میزان شدت خونریزی بیمار تخمین زده می شود. بعد از این مراحل، با تشخیص پزشک معالج برای درمان خونریزی با توجه به منشأ خونریزی، اندوسکوپی، سیگموئید سکوپ و یا کولونوسکوپی انجام می گردد.

نکته: گاهی مشکل بیمار با خونریزی معده با مداخلات طبی به پایان نمی رسد بنابراین نیاز به جراحی می باشد.

نکات مراقبتی برای افراد با خونریزی معده

افراید که دچار خونریزی معده شده اند نیاز به پایش دقیق دارند. چرا که خطر شوک در اثر خونریزی در افرادی که خون زیادی از دست داده، بسیار زیاد است. پرستار سالمند بیمار را از نظر علائم حیاتی به دقت